

KINH ĐẠI BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 305

Phẩm 41: PHẬT MẪU (1)

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, thí như người mẹ sinh và nuôi dưỡng các con hoặc năm, hoặc mười, hai mươi, ba mươi, bốn mươi, năm mươi, hoặc hàng trăm, hoặc hàng ngàn đứa con. Người mẹ bị bệnh, các con đều cùng nhau hết lòng tìm cầu thuốc thang để điều trị; họ nghĩ thế này: “Làm sao cho mẹ ta được lành bệnh, sống lâu, an lạc, thân không còn các khổ, tâm chẳng hề sầu lo!” Bấy giờ, các người con đều dốc sức tìm kiếm các phương tiện an lành che chở bảo vệ cho mẹ, không để các thứ muỗi mòng, ruồi nhặng, rầy rít, hoặc các trường hợp lạnh nóng, đói khát xúc chạm gây phiền muộn bức bối. Lại dùng đủ các món thượng diệu, cung kính cúng dường và nghĩ rằng: “Mẹ ta thương yêu, sinh ra và nuôi dưỡng chúng ta, chỉ dạy các sự việc ở đời, chúng ta không báo ân mẹ sao được!”

Này Thiện Hiện, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng như thế, thường dùng Phật nhãn quán xem và hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng làm phát sinh tất cả Phật pháp cho chúng ta, có công năng chỉ bày thật tướng của tất cả các pháp nơi thế gian. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hiện đang thuyết pháp ở mười phương thế giới, cũng dùng Phật nhãn để quán xem, hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng làm phát sinh tất cả công đức của chư Phật, có công năng chỉ bày thật tướng của tất cả các pháp ở thế gian; do nhân duyên này nên chư Phật của chúng ta thường dùng Phật nhãn quán xem, hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa; vì nhằm báo đáp ân ấy nên không hề rời bỏ. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, các pháp Bát-nhã, Tĩnh lực, Tĩnh tấn, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí ba-la-mật-đa, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả pháp không bên trong, pháp không bên ngoài, pháp không cả trong ngoài, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không nơi tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả chân như, pháp giới, pháp tánh, tánh không hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sinh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả Thánh đế khổ, Thánh đế tập, diệt, đạo, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả bốn Tĩnh lực, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả tám Giải thoát, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả bốn Niệm trụ, bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi

Đẳng giác, tám chi Thánh đạo, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả pháp môn giải thoát Không, pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện, đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả mười địa Bồ-tát đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả năm loại mắt, sáu phép thần thông đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả mười lực của Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả Dự lưu và quả Dự lưu, Nhất lai và quả Nhất lai, Bất hoàn và quả Bất hoàn, A-la-hán và quả A-la-hán đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được phát sinh; tất cả Độc giác và quả vị Độc giác đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được phát sinh; tất cả Đại Bồ-tát và các hạnh Đại Bồ-tát đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được sinh khởi; tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật đều do Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất hiện.

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đã chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, hiện chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, sẽ chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, đều nhờ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa ấy; do nhân duyên này, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với các Đức Như Lai đều có ân đức lớn, cho nên chư Phật thường dùng Phật nhãn quán xem, hộ niệm Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Này Thiện Hiện, các thiện nam, thiện nữ trụ Bồ-tát thừa, nếu có thể lãnh hội, sao chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, rộng nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường dùng Phật nhãn quán xem, hộ niệm, khiến thân tâm họ thường được an lạc, tu tập các nghiệp thiện, không có những trở ngại.

Này Thiện Hiện, các thiện nam, thiện nữ trụ Bồ-tát thừa, nếu đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, có thể tiếp cận lãnh hội, sao chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người diễn nói, thì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trong mười phương thế giới đều cùng hộ niệm, khiến họ đối với quả vị Giác ngộ cao tột không hề thoái chuyển.

Bấy giờ, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Như Đức Thế Tôn dạy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng làm phát sinh chư Phật; Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ bày thật tướng của tất cả các pháp nơi thế gian.

Bạch Thế Tôn, tại sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng làm phát sinh chư Phật? Tại sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ bày thật tướng của tất cả các pháp nơi thế gian? Tại sao chư Phật đã từ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa mà phát sinh? Tại sao chư Phật giảng nói về tướng của thế gian?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng làm phát sinh năm loại mắt, sáu phép thần thông, hoặc mười lực của Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng; hoặc pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả; hoặc trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Này Thiện Hiện, vô lượng, vô biên công đức của chư Phật như thế đều từ Bát-nhã

ba-la-mật-đa phát sinh; do đạt được công đức của chư Phật như vậy nên gọi là Phật. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có nhiều công năng làm phát sinh công đức của chư Phật như thế; do đó nên nói là có công năng làm phát sinh chư Phật, cũng nói chư Phật đều từ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa sinh ra.

Này Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ rõ thật tướng của tất cả các pháp nơi thế gian, đó là có công năng chỉ rõ thật tướng của năm uẩn nơi thế gian. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng đều giảng nói thật tướng của năm uẩn nơi thế gian.

Bạch Thế Tôn, tại sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa của chư Phật nêu rõ về thật tướng của năm uẩn nơi thế gian?

Này Thiện Hiện, vì Bát-nhã ba-la-mật-đa của chư Phật đều chẳng nói rõ năm uẩn có thành, có hoại, có sinh, có diệt, có nhiễm, có tịnh, có tăng, có giảm, có nhập, có xuất; chẳng nói rõ năm uẩn có quá khứ, có vị lai, có hiện tại, có thiện, có bất thiện, có vô ký, có sự ràng buộc của Dục giới, có sự ràng buộc của Sắc giới, có sự ràng buộc của Vô sắc giới. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì chẳng phải các pháp Không có thành có hoại, chẳng phải pháp Vô tướng có thành có hoại, chẳng phải pháp Vô nguyện có thành có hoại, chẳng phải pháp không tạo tác có thành có hoại, chẳng phải pháp không sinh diệt có thành có hoại, chẳng phải pháp không thể tánh có thành có hoại.

Này Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa của chư Phật nói rõ về thật tướng của năm uẩn là thế này; tướng của năm uẩn ấy tức là thế gian, cho nên thế gian cũng không có tướng thành, hoại, sinh, diệt...

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa, nên có thể chứng đắc, thấu đạt hết vô lượng, vô số nẻo sai biệt nơi tâm hành của các loài hữu tình. Nhưng trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa này, không có hữu tình, không có sự phát khởi của hữu tình có thể nắm bắt được; không có sắc, không có sự phát khởi của sắc có thể nắm bắt được; không có thọ, tưởng, hành, thức, không có sự phát khởi của thọ, tưởng, hành, thức có thể nắm bắt được; không có nhãn xứ, không có sự phát khởi của nhãn xứ có thể nắm bắt được; không có nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ, không có sự phát khởi của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ có thể nắm bắt được; không có sắc xứ, không có sự phát khởi của sắc xứ có thể nắm bắt được; không có thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ, không có sự phát khởi của thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ có thể nắm bắt được; không có nhãn giới, không có sự phát khởi của nhãn giới có thể nắm bắt được; không có sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của sắc giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có nhĩ giới, không có sự phát khởi của nhĩ giới có thể nắm bắt được; không có thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của thanh giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có tỷ giới, không có sự phát khởi của tỷ giới có thể nắm bắt được; không có hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của hương giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có thiệt giới, không có sự phát khởi của thiệt giới có thể nắm bắt được; không có vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của vị giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có thân giới, không có sự phát khởi của thân giới có thể nắm bắt được; không có xúc giới, thân thức giới và thân

xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của xúc giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có ý giới, không có sự phát khởi của ý giới có thể nắm bắt được; không có pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra, không có sự phát khởi của pháp giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra có thể nắm bắt được; không có địa giới, không có sự phát khởi của địa giới có thể nắm bắt được; không có thủy, hỏa, phong, không, thức giới, không có sự phát khởi của thủy, hỏa, phong, không, thức giới có thể nắm bắt được; không có vô minh, không có sự phát khởi của vô minh có thể nắm bắt được; không có hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sinh, lão tử, sầu bi khổ ưu não, không có sự phát khởi của hành cho đến lão tử, sầu bi khổ ưu não có thể nắm bắt được; không có Bồ thí ba-la-mật-đa, không có sự phát khởi của Bồ thí ba-la-mật-đa có thể nắm bắt được; không có Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tịch lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa, không có sự phát khởi của Tịnh giới cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa có thể nắm bắt được; không có pháp không bên trong, không có sự phát khởi của pháp không bên trong có thể nắm bắt được; không có pháp không bên ngoài, pháp không cả trong ngoài, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không nơi tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh, không có sự phát khởi của pháp không bên ngoài cho đến pháp không không tánh tự tánh có thể nắm bắt được; không có chân như, không có sự phát khởi của chân như có thể nắm bắt được; không có pháp giới, pháp tánh, tánh không hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sinh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn, không có sự phát khởi của pháp giới cho đến cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn có thể nắm bắt được; không có Thánh đế khổ, không có sự phát khởi của Thánh đế khổ có thể nắm bắt được; không có Thánh đế tập, diệt, đạo, không có sự phát khởi của Thánh đế tập, diệt, đạo có thể nắm bắt được; không có bốn Tịch lự, không có sự phát khởi của bốn Tịch lự có thể nắm bắt được; không có bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc, không có sự phát khởi của bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc có thể nắm bắt được; không có tám Giải thoát, không có sự phát khởi của tám Giải thoát có thể nắm bắt được; không có tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ, không có sự phát khởi của tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ có thể nắm bắt được; không có bốn Niệm trụ, không có sự phát khởi của bốn Niệm trụ có thể nắm bắt được; không có pháp môn giải thoát Không, không có sự phát khởi của pháp môn giải thoát Không có thể nắm bắt được; không có pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện, không có sự phát khởi của pháp môn giải thoát Không có thể nắm bắt được; không có mười địa Bồ-tát, không có sự phát khởi của mười địa Bồ-tát có thể nắm bắt được; không có năm loại mắt, không có sự phát khởi của năm loại mắt có thể nắm bắt được; không có sáu phép thần thông, không có sự phát khởi của sáu phép thần thông có thể nắm bắt được; không có mười lực của Phật, không có sự phát khởi nơi mười lực của Phật có thể nắm bắt được; không có pháp không quên mất, không có sự phát khởi của pháp không quên mất có thể nắm bắt được; không có tánh luôn luôn xả, không có sự phát khởi của tánh luôn luôn xả có thể nắm bắt được; không có trí Nhất thiết, không có sự phát khởi của trí Nhất thiết có thể nắm bắt được; không có trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng, không có sự phát khởi của trí Đạo

tướng, trí Nhất thiết tướng có thể nắm bắt được; không có tất cả pháp môn Đà-la-ni, không có sự phát khởi của tất cả pháp môn Đà-la-ni có thể nắm bắt được; không có tất cả pháp môn Tam-ma-địa, không có sự phát khởi của tất cả pháp môn Tam-ma-địa có thể nắm bắt được; không có quả Dự lưu, không có sự phát khởi của quả Dự lưu có thể nắm bắt được; không có quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, không có sự phát khởi của quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán có thể nắm bắt được; không có quả vị Độc giác, không có sự phát khởi của quả vị Độc giác có thể nắm bắt được; không có tất cả hạnh Đại Bồ-tát, không có sự phát khởi của tất cả hạnh Đại Bồ-tát có thể nắm bắt được; không có quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật, không có sự phát khởi của quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật có thể nắm bắt được.

Này Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa của chư Phật nói rõ về thật tướng nơi thế gian như thế.

Này Thiện Hiện, nhưng trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng chỉ rõ sắc, chẳng chỉ rõ thọ, tưởng, hành, thức. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có sắc, thọ, tưởng, hành, thức, có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy chẳng chỉ rõ nhãn xứ, chẳng chỉ rõ nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhãn xứ, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ sắc xứ, chẳng chỉ rõ thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có sắc xứ, thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ nhãn giới, chẳng chỉ rõ sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhãn giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ nhĩ giới, chẳng chỉ rõ thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhĩ giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ tỷ giới, chẳng chỉ rõ hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tỷ giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ thiệt giới, chẳng chỉ rõ vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Này Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có thiệt giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ thân giới, chẳng chỉ rõ xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có thân giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ ý giới, chẳng chỉ rõ pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có ý giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ địa giới, chẳng chỉ rõ thủy, hỏa, phong, không, thức giới. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có địa giới, thủy, hỏa, phong, không, thức giới có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ vô minh, chẳng chỉ rõ hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sinh, lão tử, sầu bi khổ ưu não. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có vô minh cho đến lão tử, sầu bi khổ ưu não có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ Bồ thí ba-la-mật-đa, chẳng chỉ rõ Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có Bồ thí ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ pháp không bên trong, chẳng chỉ rõ pháp không bên ngoài, pháp không cả trong ngoài, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không nơi tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp không bên trong cho đến pháp không không tánh tự tánh có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ chân như, chẳng chỉ rõ pháp giới, pháp tánh, tánh không hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sinh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có chân như cho đến cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ Thánh đế khổ, chẳng chỉ rõ Thánh đế tập, diệt, đạo. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có Thánh đế khổ, Thánh đế tập, diệt, đạo có thể chỉ rõ

được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ bốn Tĩnh lự, chẳng chỉ rõ bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có bốn Tĩnh lự, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ tám Giải thoát, chẳng chỉ rõ tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tám Giải thoát, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ bốn Niệm trụ, chẳng chỉ rõ bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi Đăng giác, tám chi Thánh đạo. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có bốn Niệm trụ cho đến tám chi Thánh đạo có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ pháp môn giải thoát Không, chẳng chỉ rõ pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp môn giải thoát Không, pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ mười địa Bồ-tát. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có mười địa Bồ-tát có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ năm loại mắt, chẳng chỉ rõ sáu phép thần thông. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có năm loại mắt, sáu phép thần thông có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ mười lực của Phật, chẳng chỉ rõ bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ pháp không quên mất, chẳng chỉ rõ tánh luôn luôn xả. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ trí Nhất thiết, chẳng chỉ rõ trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Vì sao? Đây Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ tất cả pháp môn Đà-la-ni, chẳng chỉ rõ tất cả pháp môn Tam-ma-địa. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ quả Dự lưu, chẳng chỉ rõ quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ quả vị Độc giác. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả vị Độc giác có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tất cả hạnh Đại Bồ-tát có thể chỉ rõ được.

Trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng chỉ rõ quả vị Giác ngộ cao tốt của chư Phật. Vì sao? Nay Thiện Hiện, vì trong lý thâm diệu của Bát-nhã ba-la-mật-đa ấy, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hãy còn không có sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả vị Giác ngộ cao tốt của chư Phật có thể chỉ rõ được.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả hữu tình phát biểu ra lời nói, hoặc có sắc, hoặc không có sắc, hoặc có tướng, hoặc không có tướng, hoặc chẳng phải có tướng, chẳng phải không có tướng, hoặc thế giới này, hoặc tất cả thế giới khác trong mười phương, các hữu tình ấy, tâm an tịnh, hoặc tâm tán loạn, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nhờ nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên đều biết như thật.

Bạch Thế Tôn, do đâu mà Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy?

Nay Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, do nơi pháp tánh, nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, do nơi pháp tánh, nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy như thế nào?

Nay Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật là trong pháp tánh, pháp tánh hãy còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm an tịnh, tâm tán loạn!

Nay Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, do nơi pháp tánh, nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác do dứt sạch, do lìa nhiễm, do diệt, do đoạn, do tịch tĩnh, do xa lìa, nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình.

Bạch Thế Tôn, vì sao do dứt sạch, do lìa nhiễm, do diệt, do đoạn, do tịch tĩnh, do xa lìa, nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình?

Nay Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật là trong sự dứt sạch, lìa nhiễm, diệt, đoạn, tịch tĩnh, xa lìa; các tánh của sự dứt sạch... còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm an tịnh và tâm tán loạn!

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, do sự dứt sạch..., nên biết như thật về tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về các loại hữu tình ấy, có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết như thật về các loài hữu tình, có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si như thế nào?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm tham, sân, si của các loài hữu tình ấy, về tánh như thật là chẳng phải có tâm tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật, các pháp của tâm và tâm sở hãy còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm tham, sân, si, tâm lìa tham, sân, si!

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm lìa tham, sân, si của các loài hữu tình ấy, về tánh như thật chẳng phải có tâm tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật, các pháp của tâm và tâm sở hãy còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm tham, sân, si, tâm lìa tham, sân, si!

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết như thật về các loại hữu tình ấy có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về các loại hữu tình ấy có tâm tham, sân, si, chẳng phải có tâm tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì hai loại tâm ấy chẳng hòa hợp.

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về các loài hữu tình ấy, tâm lìa tham, sân, si, tâm chẳng phải có tham, sân, si, tâm chẳng phải lìa tham, sân, si. Vì sao? Vì hai loại tâm ấy chẳng hòa hợp.

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết như thật về các loại hữu tình ấy có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm rộng khắp của các loài hữu tình ấy là không rộng không hẹp, không tăng không giảm, không đến không đi; vì lìa tâm tánh nên chẳng phải rộng, chẳng phải hẹp, chẳng phải tăng chẳng phải giảm, chẳng phải đi chẳng phải đến. Vì sao? Vì tự tánh của tâm là không sở hữu, vậy thì cái gì là rộng, hẹp, tăng, giảm, đi, đến!

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm rộng khắp của các loài hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm lớn lao của các loài hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm lớn lao của các loài hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm lớn lao của các loài hữu tình ấy là không đi không đến, không sinh, không diệt, không trụ, không đổi, không to, không nhỏ. Vì sao? Vì tự tánh của tâm là không sở hữu, chẳng phải đi, chẳng phải đến, chẳng phải sinh, chẳng phải diệt, chẳng phải trụ, chẳng phải đổi,

chẳng phải to, chẳng phải nhỏ.

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm lớn lao của các loài hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô lượng của các loài hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô lượng của các loài hữu tình ấy như thế nào?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô lượng của các loài hữu tình ấy là chẳng phải trụ, chẳng phải chẳng trụ, chẳng phải đi, chẳng phải chẳng đi. Vì sao? Vì tánh của tâm vô lượng là vô lậu, không có chỗ nương dựa, như vậy đâu có thể nói là có trụ, chẳng trụ, có đi, chẳng đi!

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô lượng của các loài hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô kiến, vô đối của các loài hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô kiến, vô đối của các loài hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô kiến, vô đối của các loài hữu tình ấy đều không có tướng của tâm. Vì sao? Vì tất cả tự tướng của tâm là không.

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô kiến, vô đối của các loài hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô sắc không thể thấy của các loài hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô sắc chẳng thể thấy của các loài hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về tâm vô sắc chẳng thể thấy của các loài hữu tình ấy mà năm loại mắt của chư Phật chẳng thể thấy được. Vì sao? Vì tứ tánh của tất cả tâm là không.

Này Thiện Hiện, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về tâm vô sắc, chẳng thể thấy của các loài hữu tình ấy.

Lại nữa Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở nơi các loài hữu tình khác hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc thu lại, hoặc bày rõ.

Bạch Thế Tôn, Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở nơi các loài hữu tình khác hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc thu lại, hoặc bày rõ?

Này Thiện Hiện, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở nơi các loài hữu tình khác hoặc hiện, ẩn, co, duỗi đều nương nơi sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà sinh khởi.

Này Thiện Hiện, như vậy là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở nơi các loài hữu tình khác, hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc thu lại, hoặc bày rõ; có nghĩa là chư Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở hiện, ẩn, co, duỗi nơi các loài hữu tình khác, hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tưởng, hành, thức, chấp ngã và

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

thế gian là thường, và cho điều ấy là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian là vô thường, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian vừa thường, vừa vô thường, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian chẳng phải thường, chẳng phải vô thường, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian là có ngăn mé, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian là không ngăn mé, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian vừa có ngăn mé và vừa không ngăn mé, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp ngã và thế gian chẳng phải có ngăn mé, chẳng phải không ngăn mé, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp sinh mạng tức là thân và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp sinh mạng khác thân và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp Như Lai sau khi tịch diệt là hữu và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp Như Lai sau khi tịch diệt là chẳng phải có và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp Như Lai sau khi tịch diệt vừa có vừa chẳng phải có và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, nương tướng, hành, thức, chấp Như Lai sau khi tịch diệt là chẳng phải có, chẳng phải chẳng phải có và cho điều này là đúng, ngoài ra đều là sai lầm.

Này Thiện Hiện, như thế là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết như thật về các pháp của tâm và tâm sở nơi các loài hữu tình khác, hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc thu lại, hoặc bày rõ.

